

Handreiking bij

De kunst van het begrijpend lezen!

Vanaf niveau A1

20 teksten om
begrijpend lezen op de
ISK te oefenen.

LOWAN-vo

*Nettie Udo,
m.m.v. ISK Het Streek in Ede, Daphne Veenstra
LOWAN-vo, april 2020*

Handreiking
De kunst van het begrijpend lezen!

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Toelichting.....	4
De doelgroep.....	5
De doelstelling.....	5
De teksten	6
De vragen	6
De antwoorden	7
Didactische aandachtspunten	8
De lesindeling.....	8

Inleiding

Begrijpend lezen is voor elke NT2-leerling van groot belang, daar is iedereen in de NT2-wereld van overtuigd. Toch zijn er weinig geschikte materialen te vinden. Reden voor Daphne Veenstra, docent NT2 van de ISK in Ede, om zelf te gaan 'knippen en plakken'. Zij wil het resultaat graag met collega's delen.

Praktische teksten met onderwerpen als een uitnodiging voor een schoolfeest, een briefje van een docent, de tarieven van het zwembad, de aanwijzingen op een pakje pijnstillers, de openingstijden van de dierentuin, enz.

Teksten met vragen, gericht op begrijpen, opzoeken en verwerken.

Daphne pretendeert geen methodeschrijver te zijn, maar zij heeft wel een boekje gemaakt waar praktisch mee gewerkt en geoefend kan worden. Haar leerlingen op de ISK in Ede hebben met plezier met deze lessen gewerkt. En zoals Daphne zelf zegt: "Zie dit boekje als een aanvulling op wat je al op het gebied van lezen doet."

We speken onze dank uit naar Daphne voor het willen delen van dit materiaal.

Wij wensen jou en je leerlingen veel succes!

Toelichting

Voor een NT2-leerling is het begrijpend leren lezen een uitdaging. Taalafhankelijke en taalafhankelijke aspecten spelen hierbij een rol.

Om tot een goed tekstbegrip te komen is het nodig dat de NT2-leerling

- vlot en vloeiend kan lezen
- een grote woordenschat heeft
- veel kennis van onderwerpen weet
- leesstrategieën kan toepassen

De eerste drie aandachtspunten zijn taalafhankelijk en het vierde punt is een taalafhankelijk aspect.

Bij vlot en vloeiend lezen is woordherkenning van groot belang. De NT2-leerling moet nieuwe woorden vaak herhalen met als doel om de woorden direct te kunnen herkennen met als gevolg dat de leesvaardigheid vergroot, verbetert en versnelt.

De NT2-leerling moet zijn woordenschat opbouwen, veel woorden kennen is van groot belang. Een NT2-leerling met een A1 niveau zal minimaal 1000 woorden van de meest frequente woorden van de Nederlandse taal moeten kennen. Voor A2 ligt dit aantal op 2000, bij B1 op 5000 en bij B2 op 10.000 woorden.

Voldoende voorkennis hebben over een onderwerp is belangrijk om tot een goed tekstbegrip te komen. De NT2-leerling zal zijn kennis van de wereld op moeten bouwen. Heeft de NT2-leerling een beeld bij de tekst, dan is het makkelijker

- om de tekst juist te interpreteren
- om relaties binnen de tekst te leggen
- om nieuwe informatie aan beschikbare kennis te koppelen.

Het kunnen toepassen van leesstrategieën is taalafhankelijk. Wat je moet doen met een tekst (iets opzoeken, de informatie gebruiken in een opdracht of je mening geven) bepaalt de manier van lezen.

Wanneer een NT2-leerling dit in zijn eigen taal heeft geleerd en beheerst, dan zal hij zijn manier van lezen ook in het Nederlands aanpassen aan het leesdoel.

Alle aspecten zijn nodig om tot een goed tekstbegrip te kunnen komen.

Handreiking

De kunst van het begrijpend lezen!

De doelgroep

Deze lessen zijn te gebruiken voor NT2-leerlingen van 12 tot 18 jaar. Zij hebben bij lezen A1 niveau behaald en hun woordenschat bestaat inmiddels uit ongeveer 1000 woorden van de meest frequente woorden van de Nederlandse taal. Ook kunnen zij de instructies bij vragen begrijpen.

De doelstelling

Op de LOWAN site worden de streefdoelen van alle taalaspecten beschreven. De NT2-leerling moet voor Lezen A2 niveau de volgende items beheersen:
De NT2-leerling

- kan korte, eenvoudige teksten lezen
- kan specifieke informatie vinden in alledaagse teksten
- kan korte, eenvoudige, persoonlijke brieven begrijpen

Deze doelen zijn uitgesplitst in:

- correspondentie lezen
- oriënterend lezen
- lezen om informatie op te doen
- instructies lezen

De uitwerking van deze subdoelen zijn te lezen op www.lowan.nl/voortgezet-onderwijs/leerlijnen en dan bij route 2 de streefdoelen van het lezen op A2 niveau.

Dit boekje ondersteunt de NT2-leerling om deze doelstellingen te realiseren, maar is niet bedoeld om de NT2-leerling er zelfstandig mee te laten werken. De inbreng van de docent is noodzakelijk.

De teksten

De teksten in 'De kunst van het begrijpend lezen!' zijn bewust kort gehouden en ze sluiten aan bij de interesse en het niveau van de NT2-leerling op een ISK.

De teksten behandelen verschillende onderwerpen, zijn vaak authentiek en praktisch en het zijn teksten waar de NT2-leerling in het dagelijkse leven mee geconfronteerd wordt. Daardoor worden de teksten als leuk en boeiend ervaren.

Tip: Print het pdf-bestand 'De kunst van het begrijpend lezen!' als magazine en je krijgt op de linker-pagina de tekst en op de rechter-pagina de vragen.

De NT2-leerling hoeft zo niet terug te bladeren als de vragen gemaakt worden.

De vragen

De vragen hebben altijd met de inhoud van de tekst te maken en zijn tekstbegripsvragen. Bij de meeste teksten is de eerste vraag een globale vraag, gevolgd door vragen waarbij de NT2-leerling zoekend moet lezen. Ook precies lezen komt aan bod.

Bij elke tekst staan verschillende opdrachten. De opdrachten met een * zijn vragen gericht op de woordenschat. De antwoorden zijn niet direct te vinden in de tekst, maar houden hier wel verband mee.

- Multiplechoicevragen

Een receptieve oefening waarbij het tekstbegrip wordt gecontroleerd. Na een korte vraag, moet de NT2-leerling uit een paar antwoorden kiezen.

- Waar/niet waar-vragen

Het begrip van de tekst wordt met een receptieve vraag gecontroleerd. Op de hieraan gekoppelde waarom vraag, moet productief geantwoord worden.

Aangezien 'want' al is gegeven hoeft er nog geen inversie toegepast te worden.

- Open vragen

Handreiking

De kunst van het begrijpend lezen!

Het zijn eenvoudige open vragen. De vragen moeten inhoudelijk beantwoord worden en er moet ook een juiste formulering van het antwoord opgeschreven worden.

- Vocabulairevragen met *
Een vraag waarbij de betekenis van een nieuw woord gekozen moet worden uit twee zinnen. Er worden andere zinnen gebruikt dan in de tekst aangezien het nieuwe woord ook in een nieuwe context toegepast moet kunnen worden.
- Multiplechoicevragen met *
Welke woorden horen bij de tekst? Bij elke antwoordzin staan een aantal woorden die met de tekst te maken hebben. Slecht bij één antwoord worden de woorden genoemd die daadwerkelijk in de tekst staan.
- Tekstvolgorde
De NT2-leerling moet een aantal zinnen in de volgorde waarin ze in het verhaal voorkomen zetten. Het zijn verkorte zinnen uit de tekst of kenmerkende zinnen. Het totale tekstbegrip kan zo gecontroleerd worden.

De antwoorden

De antwoorden staan in het correctiemodel van 'De kunst van het begrijpend lezen!' en is als pdf-bestand te vinden op de site van LOWAN.

De NT2-leerling kan hiermee zelfstandig zijn antwoorden controleren.

Terugkoppeling van de docent blijft wel noodzakelijk!

Didactische aandachtspunten

Zorg ervoor dat de NT2-leerling iets weten over het onderwerp (als ze die kennis nog niet hebben).

Laat de NT2-leerling veel verschillende teksten lezen.

Besteed aandacht aan belangrijke woorden.

Laat de NT2-leerling iets doen met de teksten. Geef een taak waarmee ze de inhoud van de tekst kunnen verwerken.

Laat de NT2-leerlingen met elkaar praten over de tekst.

De lesindeling

- Een mondelinge inleiding.
Elke les begint met het activeren van de voorkennis van de NT2-leerlingen. Dat kan een inleidend gesprekje zijn over het onderwerp of het bespreken van de titel (Wat betekent de titel? Waar denk je aan bij de titel? Waar zou deze tekst over kunnen gaan?) of praten over de illustraties (Wat zie je? Wat gebeurt er?) of een woordveld maken bij een kernwoord uit de titel/tekst. Je kunt ook een You-tube filmpje over het onderwerp laten zien.
- Het lezen van de tekst.
Dit kan zowel klassikaal als individueel. Afhankelijk van het niveau en de samenstelling van de groep en/of de moeilijkheidsgraad van de tekst en/of het soort tekst.
Wanneer de docent kiest voor een klassikale benadering, wordt de tekst in een rustig tempo voorgelezen waarbij de leerlingen meelesen.
- Het behandelen van de tekst.
Tijdens het voor de tweede keer voorlezen van de tekst, worden de nieuwe woorden besproken. Vervolgens worden er mondeling globaal vragen gesteld (wie, wat , waar). Ook kan er aandacht besteed worden aan de verwijswaarden (Wie is hij? Waar is er?).
Is de tekst individueel gelezen dan kan er gevraagd worden naar de betekenis van de nieuwe woorden.
- De vragen.

Handreiking

De kunst van het begrijpend lezen!

De vragen kunnen individueel of in tweetallen gemaakt worden ervan uitgaande dat de groep voldoende vaardig is om zelfstandig te kunnen werken. De docent kan, waar nodig, helpen.

- De correctie.
Leerlingen kunnen met het correctiemodel zelfstandig nakijken. Ook kan er voor gekozen worden om klassikaal na te kijken.

- De terugkoppeling.
Het is van wezenlijk belang dat er met de NT2-leerlingen gesproken wordt waarom een antwoord goed of fout is. Laat leerlingen aan elkaar vertellen waarom zij voor een bepaald antwoord hebben gekozen en waar zij dit in de tekst hebben gelezen.
Het spreekt natuurlijk voor zich dat de NT2-leerling veel leert van deze terugkoppeling.